Hustadvika kommune

Arkivreferanse: 2025/2959-6

Saksbehandler: Gunn Kristin Moen Skotheim

Saksfremlegg

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
44/2026	01.09.2026	Formannskapet
		Kommunestyre

Prosjekt «Interkommunalt samarbeid Romsdal» - utredning av utvalgte eksisterende samarbeid

Kommunedirektørens innstilling

1. Kommunestyret tar vurderingen med anbefalinger til orientering.
2. Kommunestyret vedtar at følgene eksisterende samarbeid skal vurderes nærmere av prosjektet og utredes for endring:
   a. Krisesenteret for Molde og Omegn IKS
   b. Landbrukssamarbeid
   c. ROR-IKT
   d. ROR-Innkjøp
   e. Kontrollutvalgssekretariat

Formannskapets behandling av sak 44/2026 i møte den 01.09.2026:

Behandling

Saken ble trukket i møtet og ikke behandlet.

Vedtak

Saksopplysninger

Kommunestyrene i Romsdal sluttet seg i 2025 til «Intensjonsavtale – Interkommunale samarbeid mellom Aukra, Hustadvika, Molde, Rauma og Vestnes kommuner». Statsforvalteren i Møre og Romsdal har så tildelt prosjektskjønnsmidler til fornyings- og utviklingsarbeid i kommunene til prosjektet «Interkommunalt samarbeid Romsdal».

Bakgrunnen for prosjektet er at kommunene står overfor et økende behov for samarbeid for å sikre robuste fagmiljø, rekrutteringsevne, tjenestekvalitet og bærekraftig drift. Samtidig viser «NIVI Rapport 2023:3 Interkommunalt samarbeid i Møre og Romsdal» at dagens samarbeidsstruktur er fragmentert, ulikt organisert og i flere tilfeller ikke tilpasset framtidige behov. NIVI anbefaler at kommunene vurderer bredere og mer samordnet samarbeid mellom faste partnere, og peker særlig på behovet for sterkere samarbeid om administrative støttefunksjoner og kompetansekrevende tjenester.

Prosjektet i Romsdal ble etablert 01.02.26 som del av et regionalt utviklingsarbeid for å styrke interkommunalt samarbeid i Møre og Romsdal.

I henhold til intensjonsavtalen skal prosjektet i Romsdal:

- vurdere nye samarbeidsområder
- vurdere og evt. endre eller avvikle eksisterende samarbeid
- sikre at nye samarbeid forankres administrativt og politisk
- utvikle en modell for organisering og kostnadsdeling
- sikre likeverdig samarbeid mellom kommunene uavhengig av størrelse

Dette samsvarer med de andre regionene i Møre og Romsdal hvor helhetlig styring og strukturert samarbeid er sentrale mål.

Prosjektet ledes av styringsgruppen som består av de fem kommunedirektørene og prosjekteier, med Romsdal interkommunalt råd som referansegruppe.

Det er gjennomført kartlegging av eksisterende og mulige nye samarbeidsområder i deltakerkommunene, forankring i organisasjonene og involvering av ansattrepresentanter, samt prioritering av områder for utredning av eventuelle nye samarbeid.

Det er videre blitt jobbet med en konkretisering av prosjektets retning når det gjelder vurdering av eksisterende samarbeid. Romsdal interkommunalt politisk råd har i sitt representantskapsmøte 22.05.26 behandlet Sak 17/26 Utredning av eksisterende interkommunale samarbeid i Romsdal. Et omforent politisk råd ønsker god forankring i kommunestyrene av det videre arbeidet med utredning av eksisterende samarbeid.

På denne bakgrunn har prosjektet foretatt en vurdering og ser følgende samarbeid som særlig relevante for videre utredning.

Vurdering

1. Interkommunale selskaper (IKS)

1.1 Krisesenteret – vurdering av om IKS er hensiktsmessig organisasjonsform

Krisesentertilbudet er allerede etablert som et omfattende regionalt samarbeid hvor alle kommuner i fylket inngår i en av fire større ordninger. Krisesenteret for Molde og omegn IKS omfatter Aukra, Hustadvika, Molde, Rauma, Vestnes, Gjemnes og Sunndal.

Det er flere forhold som tilsier at organisasjonsformen bør vurderes:

- Krisesenter er en lovpålagt kommunal tjeneste som i hovedsak produserer tjenester til eierkommunene og ikke driver markedsrettet virksomhet.
- Kommunelovens veileder peker på at vertskommunesamarbeid er særlig egnet når kommuner samarbeider om lovpålagte tjenester og myndighetsutøvelse. Vertskommunemodellen gir samtidig sterkere kommunal styring og tettere integrasjon mot kommunenes øvrige tjenesteapparat.
- NIVI-rapporten viser til utfordringer med demokratisk styring, kostnadskontroll og samordning i flere interkommunale selskaper. Flere kommunedirektører peker på svak demokratisk kontroll og en avvikende forvaltningskultur som utfordringer ved enkelte selskapsorganiseringer.
- Rapporten refererer også til synspunkter om at IKS-formen bør brukes mer restriktivt og primært til virksomheter som renovasjon og havn, mens tjenester som krisesenter bør vurderes organisert på andre måter.

Anbefalt utredning
Prosjektet bør derfor vurdere:

- om krisesentertjenesten bør organiseres i annen samarbeidsform,
- hvilke gevinster dette kan gi innen styring, rapportering og administrasjon,
- konsekvenser for ansatte, brukere og kommunenes innflytelse,
- økonomiske og juridiske konsekvenser ved eventuell omorganisering.

2. Vertskommunesamarbeid

2.1 Landbrukssamarbeidet – utvidelse til hele Romsdal med Hustadvika som motor

NIVI-rapporten peker på at tjenestestrukturen innen landbruk er svært oppsplittet. Møre og Romsdal har fortsatt 20 landbrukskontor, hvorav bare fire er interkommunale.

I Romsdal finnes i dag kun et begrenset samarbeid mellom Hustadvika og Aukra, samt Averøy.

Rapporten fremhever samtidig at:

- større fagmiljøer blir stadig viktigere,
- rekrutteringsutfordringene øker,
- kommunene vil få behov for mer samarbeid på kompetansekrevende områder.

Hvorfor bør dette prioriteres?
Et samlet landbrukssamarbeid for Romsdal kan:

- bygge et større og mer robust fagmiljø,
- redusere sårbarheten ved fravær og turnover,
- styrke kompetansen innen tilskuddsforvaltning, jordlov, konsesjonssaker og naturforvaltning,
- gi mer lik saksbehandling i regionen.

Hustadvika framstår som et naturlig tyngdepunkt fordi kommunen allerede har etablert samarbeid på området og har betydelig landbruksaktivitet.

2.2 ROR IKT og ROR Innkjøp – prioriteres som mulig fylkesdekkende samarbeid

NIVI-rapporten peker eksplisitt på at dagens organisering av IKT er fragmentert:

- fylket har syv IKT-tjenester,
- bare fire er interkommunale,
- det reises spørsmål ved bærekraften i dagens struktur.

Videre understreker rapporten at:
«Med utgangspunkt i fire helhetlige IKT-samarbeid bør det være store muligheter for samordning og samarbeid om gevinstrealisering på en rekke administrative områder.»

På innkjøpsområdet gjelder:

- alle kommunene i fylket deltar allerede i innkjøpssamarbeid,
- samarbeidet er organisert i tre regionale strukturer med forskjellig organisasjonsform og oppgaveløsning.

Hvorfor bør dette utredes?
Administrative støttefunksjoner trekkes fram i både NIVI-rapporten og den nasjonale veilederen som områder hvor stordriftsfordeler kan realiseres.

Et fylkesdekkende samarbeid kan gi:

- sterkere fagmiljøer,
- bedre cybersikkerhet,
- økt gjennomføringskraft innen digitalisering,
- mer profesjonelle anskaffelser,
- bedre ressursutnyttelse,
- større attraktivitet som arbeidsgiver.

Prosjektet bør samtidig utrede hensiktsmessig organisasjonsform.

2.3 Kontrollutvalgssekretariat – vurdering av fylkesdekkende løsning

I dag er kontrollutvalgssekretariatene organisert i fire regionale enheter. Romsdal har eget sekretariat, Nordmøre har eget, og Sunnmøre er delt i to løsninger.

NIVI viser samtidig at kontrollutvalgssekretariat er et område hvor samtlige kommuner allerede samarbeider interkommunalt.

Hvorfor bør dette utredes?
En fylkesdekkende løsning kan gi:

- større fagmiljø,
- økt juridisk og revisjonsfaglig kompetanse,
- mindre personavhengighet,
- likere praksis mellom kommunene,
- bedre ressursutnyttelse.

Dette harmonerer også med intensjonen om bredere samarbeid mellom faste partnere og mer samordnet organisering.

Samlet vurdering

Prosjektet bør prioritere disse samarbeidene fordi de representerer tre ulike strategiske utfordringer:

Samarbeid	**Hovedbegrunnelse**
Krisesenteret	Vurdere om IKS er riktig organisasjonsform for en lovpålagt individrettet kommunal tjeneste
Landbrukssamarbeidet	Styrke fagmiljø og redusere sårbarhet i Romsdal
ROR IKT	Bygge robust digital kapasitet og mulig fylkesmodell
ROR Innkjøp	Stordriftsfordeler og profesjonalisering av anskaffelser
Kontrollutvalgssekretariat	Større fagmiljø og mer ensartet kontrollfunksjon i fylket

På tvers av alle fem områdene er hovedbegrunnelsen den samme: behovet for større fagmiljøer, bedre rekruttering, sterkere styring og mer bærekraftige tjenester i møte med et stadig mer krevende kommunalt oppdrag.